

การศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของโรงแรมในประเทศไทย เพื่อสังคมและการพัฒนาชุมชน

วันที่รับบทความ: 8 มกราคม 2562

วันแก้ไขบทความ: 2 ตุลาคม 2562

วันที่ตอบรับบทความ: 19 พฤศจิกายน 2562

วรอนงค์ โถทองคำ^{1*} และ พอพันธ์ วัชจิตพันธ์²

บทคัดย่อ

การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของโรงแรมเพื่อสังคมและการพัฒนาชุมชน เป็นแนวทางในการดำเนินธุรกิจที่สะท้อนให้เห็นถึงความรับผิดชอบต่อสังคมควบคู่กับการสร้างคุณค่าเพิ่มให้เติบโตอย่างยั่งยืน และคำนึงถึงผลประโยชน์ของผู้มีส่วนได้เสียทุกภาคส่วน งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมภายในโรงแรมในความรับผิดชอบต่อสังคมและการมีส่วนร่วมกับชุมชนในการพัฒนาด้านสังคม-วัฒนธรรม ด้านสิ่งแวดล้อม และด้านเศรษฐกิจของชุมชน เก็บข้อมูลโดยการส่งแบบสอบถามไปยังผู้จัดการของโรงแรม 1-5 ดาว ที่เป็นสมาชิกของสมาคมโรงแรมไทย ได้รับแบบสอบถามกลับคืนมาจำนวน 221 แห่ง ผลการวิจัยพบว่า โรงแรมระดับ 4-5 ดาว หรือโรงแรมที่มีพนักงานมากกว่า 300 คน มีกิจกรรมและส่วนร่วมในการดำเนินงานภายในและการพัฒนาชุมชนด้านสังคม-วัฒนธรรม ด้านสิ่งแวดล้อม ด้านเศรษฐกิจ สูงกว่ากลุ่มโรงแรมที่มีระดับดาวน้อยกว่า หรือจำนวนพนักงานน้อยกว่า และยังพบอีกว่าโรงแรมมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนด้านเศรษฐกิจน้อยกว่าด้านสังคมและสิ่งแวดล้อม ผลการวิจัยนำไปสู่การเพิ่มขีดความสามารถในการมีส่วนร่วมในกิจกรรมภายในของโรงแรมเพื่อสังคมและกิจกรรมการพัฒนาชุมชน อาทิ การร่วมมือกับธุรกิจชุมชน การร่วมมือกับสถาบันการศึกษา โดยมีการบริหารจัดการโครงการที่ดีและมีประสิทธิภาพ

คำสำคัญ: การมีส่วนร่วมของโรงแรม, การพัฒนาชุมชน, ความรับผิดชอบต่อสังคม

* Corresponding author e-mail: yworaanong@gmail.com

¹ นิสิตหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต คณะโลจิสติกส์ มหาวิทยาลัยบูรพา e-mail: yworaanong@gmail.com

² รองศาสตราจารย์ประจำคณะโลจิสติกส์ มหาวิทยาลัยบูรพา e-mail: v@gmail.com

A Study of Factors Affecting Involvement of Hotels in Social Responsibility and Local Community Development in Thailand

Received: 8 January 2019

Revised: 2 October 2019

Accepted: 19 November 2019

Woraanong Thotongkam^{1*} and Porpan Vachajitpan²

Abstract

Involvement of hotels in community development is an approach to corporate social responsibility together with value creation for stakeholders and sustainable development. This research aims to study and appreciate the importance of hotel participation in the internal operation and in the development of the local community in social-cultural, environmental and economic aspects. The questionnaires were mailed to managers of the 1-5 star hotels which were members of the Thai Hotels Association. The sample used in the study consisted of 221 hotels which completed the questionnaires. The results showed that when considering the hotel profiles, 4-5 star hotels or large hotels with more than 300 employees had higher internal engagement and community development activities. We also found that hotels were less involved in community development in economic aspect than in social-cultural and environmental aspects. The results of the research led to the increase of the capability to participation in the internal activities of the hotel for social and community development activities, such as cooperation with business in the community. Collaboration with educational institutions by having good and effective project management.

Keywords: Hotel Involvement, Community Development, Social Responsibility

---

* Corresponding author e-mail: yworaanong@gmail.com

¹ Ph.D. (candidate), Faculty of Logistics, Burapha University, e-mail: yworaanong@gmail.com

² Associate Professor Dr., Faculty of Logistics, Burapha University, e-mail: porpan.v@gmail.com

บทนำ

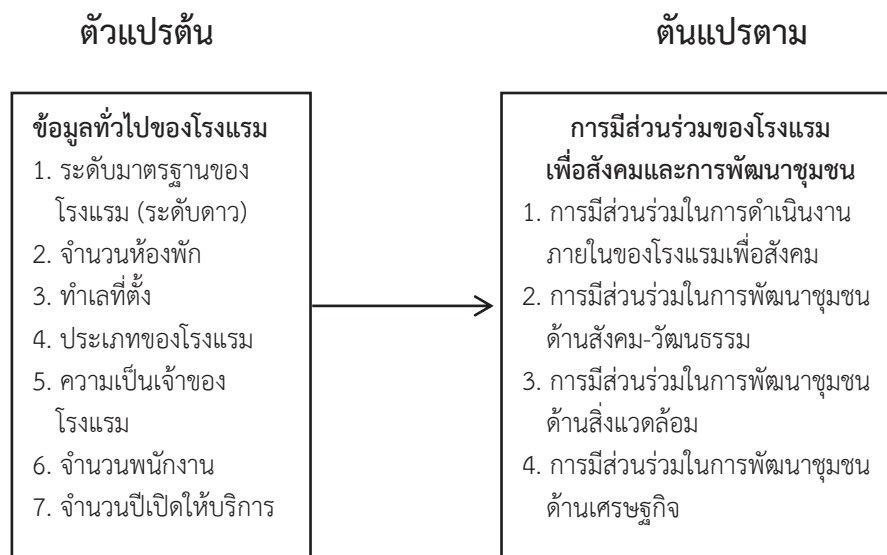
ปัจจุบันการสร้างสมดุลระหว่างเป้าหมายทางธุรกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม และเศรษฐกิจนั้น เป็นปัจจัยสำคัญที่จะทำให้ธุรกิจสามารถเติบโตได้อย่างยั่งยืน ด้วยการเชื่อมโยงความรับผิดชอบต่อสังคมของธุรกิจกับผู้มีส่วนได้เสีย การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของโรงแรมเพื่อสังคมและการพัฒนาชุมชน เป็นส่วนหนึ่งในการดำเนินธุรกิจที่สะท้อนให้เห็นถึงความรับผิดชอบต่อสังคม (Corporate Social Responsibility: CSR) เป็นการร่วมมือระหว่างโรงแรมกับชุมชนที่จะพัฒนาสังคม-วัฒนธรรม สิ่งแวดล้อม และเศรษฐกิจ ในขณะที่เดียวกับการดำเนินงานต้องมีจริยธรรมผ่านกิจกรรมต่าง ๆ ภายในของโรงแรมที่ก่อให้เกิดประโยชน์และคำนึงถึงผลกระทบที่เกิดขึ้นกับผู้มีส่วนได้เสียที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ผู้มีส่วนได้เสียภายในองค์กร (เช่น พนักงาน/ลูกจ้าง ผู้บริหาร ผู้ถือหุ้น) และผู้มีส่วนได้เสียภายนอก (เช่น ลูกค้า คู่ค้า เจ้าหนี้ ลูกหนี้ รัฐบาล ชุมชน และสังคม) โดยมองว่าความต้องการและความคาดหวังของผู้มีส่วนได้เสียเป็นข้อมูลสำคัญที่ใช้ในการกำหนดกลยุทธ์ ทิศทางแผนการดำเนินงาน และแนวทางการพัฒนาองค์กร เพื่อให้ผลการดำเนินงานมีส่วนทำให้ชุมชนและสังคมดีขึ้น มิใช่เป็นเพียงการสร้างผลกำไรเพียงอย่างเดียว แนวคิดดังกล่าวสอดคล้องกับแนวคิด “Triple Bottom Line: TBL” ของ Elkington (1997) เป็นแนวคิดที่ให้ความสำคัญกับสังคม สิ่งแวดล้อม และเศรษฐกิจ เชื่อมโยงและสร้างความยั่งยืนให้กับธุรกิจ นำไปสู่การสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับสังคม นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับสองมุมมองทางทฤษฎีที่อยู่เบื้องหลังการดำเนินธุรกิจแบบมีส่วนร่วม ประกอบด้วยทฤษฎีผู้มีส่วนได้เสีย (Stakeholder Theory) ได้รับการพัฒนาขึ้นจากแนวคิดของ Barnard (1968) ซึ่งต่อมา Freeman (1984) สนับสนุนให้ผู้บริหารต้องให้ความสำคัญกับบุคคลที่มีอิทธิพลต่อผลการดำเนินงานของบริษัท ไม่ว่าจะเป็น ลูกค้า พนักงาน ผู้ถือหุ้น คู่ค้า คู่แข่ง ภาครัฐ และชุมชน ในขณะที่ทฤษฎีการสร้างคุณค่าร่วม (Creating Shared Value: CSV) ของ Porter & Kramer (2012) เป็นแนวคิดที่สร้างความได้เปรียบในการแข่งขัน ช่วยเพิ่มมูลค่าทางเศรษฐกิจและเพิ่มคุณค่าให้แก่สังคม ซึ่งการสร้างคุณค่าร่วมเป็นการมุ่งเน้นขยายคุณค่าที่มีร่วมกันระหว่างธุรกิจและสังคมอย่างสมดุล สอดคล้องกับแนวคิดการพัฒนาที่ยั่งยืน จากรายงานของคณะกรรมการโลกว่าด้วยสิ่งแวดล้อมและการพัฒนา หรือ The World Commission on Environment and Development: WCED (Brundtland Commission, 1987) ระบุว่า การสร้างสมดุลกับการพัฒนาที่ยั่งยืนทั้งทางสังคม สิ่งแวดล้อม และเศรษฐกิจ เป็นการพัฒนาที่ตอบสนองความจำเป็นของคนยุคปัจจุบัน โดยไม่ลดขีดความสามารถในการตอบสนองความจำเป็นของคนยุคต่อไป ซึ่งปัญหาและอุปสรรคจากการมีส่วนร่วมนั้นพบว่า ส่วนใหญ่โรงแรมในประเทศไทยนั้นมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานอย่างมีความรับผิดชอบต่อสังคมในขอบเขตที่จำกัด และยังไม่เป็นไปในทิศทางเดียวกัน โดยอุปสรรคของการมีส่วนร่วม เช่น การขาดการประสานงาน การดำเนินงานไม่ต่อเนื่อง การดำเนินกิจกรรมขาดการประเมินและติดตามผลของกิจกรรม รวมถึงผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงและความเจริญก้าวหน้าของสังคม ที่ส่งผลต่อวิถีชีวิต วัฒนธรรม และระบบเศรษฐกิจของชุมชน จากปัญหาที่กล่าวมานี้สะท้อนให้เห็นถึงความสำคัญและความจำเป็นของการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของโรงแรมที่มีผลโดยตรงทั้งทางบวกและทางลบต่อโรงแรม ชุมชน สังคม สิ่งแวดล้อม และผู้มีส่วนได้เสียต่าง ๆ โรงแรมต้องให้ความสำคัญต่อการดำเนินงานอย่างมีความรับผิดชอบต่อสังคมและชุมชน ดังนั้น โรงแรมควรมีการบริหารจัดการองค์กรควบคู่กับการสร้างสรรค์สิ่งที่ดีให้แก่สังคม สิ่งแวดล้อม และส่งเสริมความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจให้กับชุมชนในพื้นที่ที่ธุรกิจดำเนินงานอยู่ ในบทความนี้มีวัตถุประสงค์ที่จะศึกษาการมีส่วนร่วมภายในของโรงแรมในความรับผิดชอบต่อสังคมและการมีส่วนร่วมกับชุมชนในการพัฒนาด้านสังคม-วัฒนธรรม ด้านสิ่งแวดล้อม และด้านเศรษฐกิจของชุมชน โดยพิจารณาปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในระดับต่างกัน

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของโรงแรมเพื่อสังคม
2. เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมกับชุมชนในการพัฒนาด้านสังคม-วัฒนธรรม ด้านสิ่งแวดล้อม และด้านเศรษฐกิจ
3. เพื่อศึกษาปัจจัยทั่วไปด้านคุณลักษณะของโรงแรมว่ามีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานภายในและการพัฒนาชุมชน

กรอบแนวคิดการวิจัย

ผู้วิจัยได้ประยุกต์แนวคิดทฤษฎีผู้มีส่วนได้เสีย (Stakeholder Theory) ของ Barnard (1968) และ Freeman (1984) แนวคิด Triple Bottom Line: TBL ของ Elkington (1997) ที่ให้ความสำคัญกับสังคม สิ่งแวดล้อม และเศรษฐกิจ เชื่อมโยงและสร้างความยั่งยืนให้กับธุรกิจ และแนวคิดการสร้างคุณค่าร่วม (Creating Shared Value: CSV) ของ Porter & Kramer (2012) มาเป็นกรอบแนวคิด ซึ่งสามารถสรุปประเด็นการศึกษาออกเป็น 6 ประเด็น ได้แก่ 1) การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานภายในของโรงแรมเพื่อสังคม เช่น โรงแรมมีส่วนร่วมกับการศึกษาโดยการเปิดโอกาสให้ฝึกงาน โรงแรมมีการเชื่อมโยงธุรกิจกับความรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม โดยการกำหนดเป็นนโยบายหรือแผนการปฏิบัติงาน รวมถึงการจัดกิจกรรมเพื่อสังคม 2) การมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนด้านสังคมและวัฒนธรรม เช่น การอนุรักษ์วัฒนธรรม พื้นบ้านและภูมิปัญญาท้องถิ่น การบริหารงานของโรงแรมไม่ขัดแย้งกับประเพณีและวัฒนธรรมของชุมชน รวมถึงการไม่สนับสนุนแรงงานที่ผิดกฎหมาย 3) การมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนด้านสิ่งแวดล้อม เช่น โรงแรมมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม การป้องกันการผลิต ซื้ ขยายสินค้าที่ทำลายธรรมชาติ ตลอดจนการอนุรักษ์พลังงาน การบริหารจัดการของเสีย การรีไซเคิล และการบำบัดน้ำเสียอย่างถูกต้อง 4) การมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนด้านเศรษฐกิจ เช่น โรงแรมมีส่วนร่วมในการสร้างงาน สนับสนุนอาชีพ ผลิตภัณฑ์ของชุมชน ตลอดจนการให้คำปรึกษาด้านธุรกิจหรือจัดตั้งสหกรณ์ ตามภาพที่ 1 ดังนี้

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ทบทวนวรรณกรรม

การทบทวนวรรณกรรมจะเป็นการทบทวนเกี่ยวกับตัวแปรและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องเพื่อใช้ในการสรุปเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย โดยตัวแปรของการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนของโรงแรมในประเทศไทยประกอบด้วย 6 ตัวแปร ได้แก่ 1) การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานภายในของโรงแรมเพื่อสังคม 2) การมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนด้านสังคมและวัฒนธรรม 3) การมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนด้านสิ่งแวดล้อม 4) การมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนด้านเศรษฐกิจ 5) ปัญหาและอุปสรรคที่เกิดจากการมีส่วนร่วมของโรงแรม และ 6) ประโยชน์ที่ได้รับจากการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชน ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานภายในของโรงแรมเพื่อสังคม หมายถึง การวางแผน การกำหนดนโยบายหรือแผนงานที่ชัดเจนในการดำเนินธุรกิจที่คำนึงถึงความรับผิดชอบต่อสังคมและผู้มีส่วนได้เสียที่เกี่ยวข้อง โดยเริ่มจากการดำเนินงานภายในองค์กรที่มีผลต่อสังคม อาทิ การปลูกจิตสำนึกความรับผิดชอบต่อสังคมให้เกิดขึ้นกับผู้บริหารและพนักงานทุกระดับ การปลูกฝังและมอบโอกาสให้กับพนักงานได้พัฒนาศักยภาพของตนเองอย่างเต็มกำลัง การส่งเสริมให้เกิดความสมดุลในการทำงานและชีวิตส่วนตัวของพนักงาน หรือการประสานความร่วมมือร่วมใจภายในองค์กรในการจัดกิจกรรมที่ประโยชน์เพื่อสังคมและชุมชนโดยรอบนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงที่จะทำให้สังคมดีขึ้น Hsieh (2012) ได้ศึกษาข้อมูลบนเว็บไซต์ของโรงแรมชั้นนำ 50 แห่งทั่วโลก พบว่า โรงแรมชั้นนำหลายแห่งได้เปิดเผยนโยบายและความมุ่งมั่นด้านสิ่งแวดล้อมของตนในเว็บไซต์ของบริษัท ผลที่ได้สามารถช่วยดึงดูดและส่งเสริมการมีส่วนร่วมของพนักงานในโครงการด้านสิ่งแวดล้อมเพิ่มขึ้นและเกิดเป็นความจงรักภักดีของพนักงาน ตัวอย่างเช่น โรงแรมให้ความสำคัญและมีนโยบายหรือแผนงานด้านความรับผิดชอบต่อสังคม มีการเชื่อมโยงกระบวนการทางธุรกิจควบคู่กับความรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม การให้สวัสดิการเพื่อส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตพนักงาน หรือการมีส่วนร่วมกับพนักงานลูกค้า และคู่ค้าในการสร้างโครงการเพื่อสังคม เป็นต้น ดังนั้นบุคลากรภายในองค์กรไม่ว่าจะเป็น ผู้บริหาร ผู้จัดการ พนักงาน และผู้มีส่วนได้เสียที่เกี่ยวข้องทุกฝ่าย มีส่วนสำคัญที่จะช่วยสนับสนุนและกำหนดทิศทางเพื่อให้สังคมดีขึ้น ผลการวิจัยของระชานนท์ ทวีผล (2558) พบว่า ผู้จัดการฝ่ายทรัพยากรบุคคลของโรงแรมในเขตอำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ได้กล่าวว่ากิจกรรมความรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม หมายถึง การดำเนินกิจกรรมภายในและภายนอกองค์กรที่คำนึงถึงผลกระทบต่อสังคมทั้งในระดับใกล้และไกล โดยการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ในองค์กรหรือทรัพยากรจากภายนอก สามารถอยู่ร่วมกันในสังคมได้อย่างเป็นปกติสุข อีกทั้งยังเป็นแนวคิดที่กิจการได้ผสานความห่วงใยต่อสังคมและสิ่งแวดล้อมไว้ในกระบวนการดำเนินและการปฏิสัมพันธ์กับผู้มีส่วนได้เสียภายใต้พื้นฐานการกระทำด้วยความสมัครใจ และเป็นการส่งเสริมความร่วมมือทั้งภาครัฐและภาคเอกชน ชูติมา วุ่นเจริญ (2556) ระบุว่าความรับผิดชอบต่อสังคมคือ กิจกรรมที่คำนึงถึงผู้มีส่วนได้เสีย หุ่นส่วน พนักงาน สังคม ชุมชน ระบบเศรษฐกิจ รวมไปถึงการคำนึงถึงโลกที่เราอาศัยอยู่นอกจากนี้จากการศึกษาผลกระทบของความรับผิดชอบต่อสังคมในธุรกิจโรงแรมพบว่า มีผลกระทบในเชิงบวกที่เห็นได้อย่างชัดเจนในด้านชื่อเสียง และผลการดำเนินงานส่งผลต่อมูลค่าของกิจกรรม ทำให้มีความได้เปรียบทางการแข่งขันอย่างยั่งยืน และผลการวิจัยของसानิตย์ หนูนิล วิโรจน์ เจษฎาลักษณ์ และจินทนา แสนสุข. (2559) พบว่า 1) องค์ประกอบของความรับผิดชอบต่อสังคมเชิงกลยุทธ์ของโรงแรมในประเทศไทย ประกอบด้วย การดำเนินงานเชิงนโยบาย มุ่งเน้นเป้าหมายในระยะยาว โดยมีการเชื่อมโยงกันระหว่างกระบวนการทางธุรกิจกับการดำเนินงานด้านความรับผิดชอบต่อสังคม และเน้นการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้เสียกลุ่มต่าง ๆ และ 2) รูปแบบความรับผิดชอบต่อสังคมเชิงกลยุทธ์ของธุรกิจในประเทศไทยแบ่งออกเป็น 3 ด้าน ได้แก่ ด้านการพัฒนาเศรษฐกิจขององค์กร ด้านการเสริมสร้างความเข้มแข็งทางสังคม และด้านการเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

ตัวอย่างในประเทศไทย เช่น โรงแรมรอยัล คลิฟ โฮเต็ล กรุ๊ป (Royal Cliff Beach Hotels Group, 2018) ให้ความสำคัญกับการดูแลรักษาสิ่งแวดล้อมและรับผิดชอบต่อสังคมอย่างต่อเนื่อง ตั้งแต่เริ่มก่อตั้งโรงแรม และมีโรงบำบัดน้ำเสียของตนเอง มีกิจกรรมตอบแทนสังคม โดยร่วมมือกับกลุ่มอาสาสมัคร มูลนิธิองค์กร ช่วยเหลือผู้ด้อยโอกาสในสังคม เช่น การบริจาคปัจจัยและมอบสิ่งของแก่บ้านเด็กกำพร้า การมอบทุนการศึกษาให้กับเด็กเรียนดีแต่ขาดทุนทรัพย์ การเปิดโอกาสให้นักศึกษาได้เข้ามาฝึกปฏิบัติงาน ทักษะศึกษาเพื่อเป็นแนวทางการประกอบอาชีพ นอกจากนี้ยังมีนโยบายเพื่อรักษาสิ่งแวดล้อมและพัฒนาสังคม การรณรงค์ให้ความรู้กับแขกผู้เข้าพักและพนักงานได้มีส่วนร่วมในการประหยัดพลังงานตระหนักถึงการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและผลกระทบจากปัญหาสภาวะโลกร้อน เป็นต้น โรงแรมดุสิตธานี (Dusit Hotels and Resort, 2018) ให้สวัสดิการเพื่อส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตของพนักงาน นอกเหนือจากที่กฎหมายกำหนด อาทิ การทำประกันชีวิตแบบกลุ่มและสวัสดิการการรักษาพยาบาลให้สิทธิครอบคลุมพนักงานและบุคคลในครอบครัว กองทุนช่วยเหลือพนักงาน รวมถึงการพัฒนาศักยภาพและทักษะเพื่อให้พนักงานมีโอกาสเติบโตในหน้าที่การงานและความมั่นคงในอาชีพอันจะนำไปสู่ความมั่นคงของครอบครัว นอกจากนี้โรงแรมมีส่วนร่วมในการดำเนินงานภายในด้วยการเชื่อมโยงกระบวนการทางธุรกิจกับความรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม อาทิ การกระตุ้นให้พนักงานและลูกค้ามีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม การรณรงค์และให้ความรู้แก่พนักงานในโครงการ 3 R (Reduce, Reuse and Recycle)

2. การมีส่วนร่วมของโรงแรมเพื่อการพัฒนาชุมชนด้านสังคมและวัฒนธรรม เช่น การเคารพและปกป้องสิทธิมนุษยชน ไม่สนับสนุนการใช้แรงงานเด็ก หรือแรงงานต่างด้าวที่ผิดกฎหมาย รวมถึงการอนุรักษ์วัฒนธรรมพื้นบ้านและภูมิปัญญาท้องถิ่น การบริหารงานของโรงแรมไม่ขัดแย้งกับประเพณีและวัฒนธรรมของชุมชน หรือการบูรณาการวัฒนธรรมท้องถิ่นที่เป็นเอกลักษณ์ให้เข้ากับอาคารหรือสิ่งก่อสร้างของโรงแรม (Xu & Gursoy, 2015) ในขณะที่ Masa'deh et al. (2017) ชี้ให้เห็นว่า โรงแรมควรส่งเสริมให้ชุมชนท้องถิ่นสร้างความเป็นเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมของตน ส่งเสริมการแลกเปลี่ยนทางวัฒนธรรมระหว่างนักท่องเที่ยวกับชุมชนท้องถิ่น และ Reed (2008) กล่าวว่า บริบททางสังคมมีความเฉพาะเจาะจงและมีอิทธิพลสำคัญต่อการมีส่วนร่วม โดยต้องมีการกำหนดวัตถุประสงค์ที่ชัดเจนตั้งแต่เริ่มแรกและไม่ควรมองข้ามความต้องการของชุมชน การประสานงาน การรับรู้หรือความเข้าใจของชุมชนที่อาจทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางสังคม-วัฒนธรรม สิ่งแวดล้อม และเศรษฐกิจ ซึ่งผลประโยชน์ที่ชุมชนจะได้รับจากการมีส่วนร่วมของโรงแรมด้านสังคมและวัฒนธรรม อาทิ การอนุรักษ์และสืบสานประเพณี เอกลักษณ์ทางวัฒนธรรม ศิลปะการแสดงพื้นบ้านและภูมิปัญญาท้องถิ่น ชุมชนมีความปลอดภัยและเข้มแข็ง ปราศจากอบายมุข หรือสิ่งผิดกฎหมาย รวมถึงได้รับการสนับสนุนและพัฒนาสถานศึกษา สถานพยาบาล วัด ให้มีความเจริญและคงอยู่กับชุมชนต่อไป และผลการวิจัยของอินนิกันต์ สังข์สุวรรณ (2018) พบว่าการมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมชุมชนของทุกภาคส่วน ไม่ว่าจะเป็นชุมชน ผู้ประกอบการด้านที่พัก ผู้ประกอบการด้านร้านอาหาร ผู้ประกอบการด้านการขนส่งบนเกาะ หน่วยงานราชการ และชมรมการท่องเที่ยวของเกาะเสม็ดที่ดำรงไว้ซึ่งวิถีประเพณีอันดีงาม เช่น ประเพณีแห่เจ้าปู่ดำ เพื่อให้ทุกส่วนของพื้นที่มีความรู้สึกร่วมเป็นเจ้าของกิจกรรม เสริมสร้างความสามัคคี และเพื่อให้เกิดความยั่งยืนของการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์

ตัวอย่างในประเทศไทย เช่น การมีส่วนร่วมของโรงแรมแมนตันิก จังหวัดนครศรีธรรมราช (Mandynok Hotel, 2018) มีการดำเนินกิจกรรมที่ผสมผสานศิลปะท้องถิ่นควบคู่กับการพัฒนาคุณภาพชีวิตและความยั่งยืนให้กับชุมชน ด้วยการเชิดชูอนุรักษ์วัฒนธรรมปักษ์ใต้ ปลุกกระแสการท่องเที่ยวเมืองนคร ส่งเสริมการอนุรักษ์ประเพณีและวัฒนธรรมไทย อาทิ กิจกรรมงานแห่ผ้าขึ้นพระธาตุที่เป็นงานบุญสำคัญในวันมาฆบูชา และงานสารทเดือนสิบ เป็นต้น นอกจากนี้ ผู้เข้าพักจะได้รับงานศิลปะชิ้นเล็ก ๆ เป็นของที่ระลึก เช่น

พวงกุญแจหนังตะลุง ถือเป็นหนึ่งในกิจกรรมส่งเสริม อนุรักษ์และเชิดชูวัฒนธรรมท้องถิ่นให้คงอยู่สืบไป โรงแรมเดอะเลกาซี ริเวอร์คววี่ รีสอร์ท (The Legacy River Kwai Resort, 2018) ได้จัดกิจกรรมในวันสงกรานต์ให้แก่ลูกค้าที่เข้าพักในช่วงนี้ อาทิ การตักบาตรถวายอาหารพระ การปล่อยนกปล่อยปลา การสงฆ์น้ำพระพุทธรูป การรดน้ำญาติผู้ใหญ่เพื่อขอศีลขอพรตามประเพณี เพื่อความสิริมงคล เจริญรุ่งเรืองในชีวิต วันสงกรานต์ถือเป็นประเพณีการเฉลิมฉลองวันขึ้นปีใหม่ของไทยที่ยึดถือปฏิบัติมาแต่โบราณ นับว่าเป็นการสืบสานประเพณีที่ดั้งเดิมของไทยให้คงอยู่สืบไป นอกจากนี้โรงแรมเดอะเลกาซี ริเวอร์คววี่ รีสอร์ท ยังมีการคัดสรรอาหารท้องถิ่นและผลไม้ตามฤดูกาลไว้บริการลูกค้าอีกด้วย

3. การมีส่วนร่วมของโรงแรมเพื่อการพัฒนาชุมชนด้านสิ่งแวดล้อม หมายถึง การตระหนักถึงคุณค่าและความสำคัญของธรรมชาติ หลีกเลี่ยงผลกระทบหรือการบุกรุกธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ซึ่งการจัดการสิ่งแวดล้อมจะช่วยยกระดับมาตรฐานการบริการและเป็นการแสดงออกถึงความรับผิดชอบต่อสังคม ในขณะที่ปัญหาด้านสิ่งแวดล้อมถูกเชื่อมโยงเข้ากับการดำเนินธุรกิจโรงแรม เนื่องจากแหล่งที่มาและผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อมที่เกิดจากการดำเนินธุรกิจโรงแรม อาทิ การใช้พลังงานไฟฟ้า เชื้อเพลิง การใช้น้ำ การเกิดขยะและของเสีย รวมถึงการใช้อุปกรณ์เครื่องใช้สำนักงาน ผลิตภัณฑ์ทำความสะอาดและสารเคมีภัณฑ์ต่าง ๆ ถือเป็นสาเหตุหนึ่งซึ่งส่งผลกระทบต่อมลภาวะทางอากาศ สิ่งแวดล้อม และชุมชนโดยรอบ (Han et al., 2011) ดังนั้นโรงแรมต้องรับผิดชอบต่อการดำเนินการป้องกันและปรับปรุงแก้ไขผลที่ไม่ดี เพื่อลดผลกระทบจากการดำเนินงานให้เป็นไปตามข้อบังคับทางกฎหมาย การกำหนดนโยบายด้านสิ่งแวดล้อมในการดำเนินงานของโรงแรมที่จะช่วยลดผลกระทบต่อสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติ รวมถึงการสร้างและบำรุงรักษาผลที่ดีด้วยการจัดกิจกรรมเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม เช่น การอนุรักษ์พลังงานและการใช้พลังงานสะอาด การเลือกใช้หลอดไฟประหยัดพลังงาน ใช้สุขภัณฑ์ประหยัดน้ำ ลดการใช้บรรจุภัณฑ์พลาสติก การจัดการของเสียในห้องครัวและห้องอาหาร การนำขยะกลับมาใช้ใหม่และการรีไซเคิล การบำบัดน้ำเสียอย่างถูกต้องและนำน้ำที่ผ่านการบำบัดน้ำกลับมาใช้ในการล้างพื้นหรือรดน้ำต้นไม้ ตลอดจนการสอดแทรกความรู้เชิงนิเวศวิทยาให้แก่แขกผู้เข้าพักได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมและประสบการณ์ต่างๆ อาทิ การเชิญชวนมาร่วมปลูกป่าชายเลนเพื่อฟื้นฟูระบบนิเวศวิทยาให้ดียิ่งขึ้น การดำน้ำเพื่อศึกษาระบบนิเวศทางทะเล การรณรงค์รักษาสิ่งแวดล้อมด้วยการไม่เปลี่ยนผ้าภายในห้องพักทุกวันตามความประสงค์ของลูกค้า หรือแยกขยะก่อนทิ้ง ซึ่งประสบการณ์เหล่านี้จะทำให้แขกผู้เข้าพักมีความเข้าใจและรู้ถึงคุณค่าของทรัพยากรธรรมชาติมากขึ้น Mensah (2006) ศึกษาเกี่ยวกับนโยบายด้านสิ่งแวดล้อมของโรงแรมในเขต Greater Accra ประเทศกานา พบว่า โรงแรมขนาดใหญ่ (ระดับ 3-5 ดาว) มีแนวทางการปฏิบัติที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมอยู่ในระดับแนวหน้า ซึ่งนโยบายด้านสิ่งแวดล้อมดังกล่าวยังมุ่งเน้นการดำเนินงานเพื่อสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัย สะอาด และการมีสุขภาพที่ดี นอกจากนี้ผลการวิจัยยังชี้ให้เห็นว่าโรงแรมขนาดใหญ่จะมีโอกาสในการบริหารจัดการด้านสิ่งแวดล้อมที่มากขึ้น และผลการวิจัยของ Abdel-Maksoud, , Kamel, & Elbanna (2016) พบว่า ขนาดของโรงแรมมีอิทธิพลต่อการใช้ระบบควบคุมนิเวศ โดยโรงแรมขนาดใหญ่สามารถเป็นผู้นำและมีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมการประหยัดพลังงาน การรีไซเคิล การนำทรัพยากรกลับมาใช้ซ้ำ ส่งเสริมการตลาดด้านสิ่งแวดล้อม ซึ่งจะช่วยให้โรงแรมสามารถประหยัดค่าใช้จ่ายได้

หงสกุล เมสนุกูล (2555) ได้ศึกษาแนวทางการจัดการสิ่งแวดล้อมของธุรกิจที่พักตามมาตรฐานโรงแรมไปไม้สี่เขียวของ Six Senses Hideaway เกาะยวน้อย จังหวัดภูเก็ต ผลการวิจัยพบว่า การจัดการด้านสิ่งแวดล้อมของ Six Senses Hideaway เป็นไปในทิศทางที่เหมาะสมตามมาตรฐานโรงแรมไปไม้สี่เขียว ซึ่งประกอบไปด้วยนโยบายและมาตรการด้านสิ่งแวดล้อม การจัดการของเสีย ประสิทธิภาพการใช้พลังงานและน้ำ การจัดซื้อคุณภาพอากาศภายในอาคาร มลพิษทางอากาศ มลพิษทางเสียง คุณภาพน้ำ การเก็บรักษา ใช้และจัดการ

เชื้อเพลิง แก๊ส และสารพิษ ผลกระทบต่อระบบนิเวศ และการมีส่วนร่วมกับชุมชนและองค์กรท้องถิ่น อีกตัวอย่างในประเทศไทย เช่น โรงแรมอมารี บูเลอวาร์ด กรุงเทพฯ (Amari Hotels Resort and Spa, 2018) ได้ดำเนินการจัดกิจกรรมและประชาสัมพันธ์ให้แขกผู้เข้าพักมีส่วนร่วมในการประหยัดน้ำ ประหยัดพลังงาน แร่งงาน และสารเคมีในกระบวนการซักผ้าด้วยการแจ้งความประสงค์ที่จะใช้ผ้าปูเตียงและผ้าขนหนูซ้ำ มีการจัดฝึกอบรมและรณรงค์ให้พนักงานอนุรักษ์พลังงาน ด้วยการปิดไฟ คอมพิวเตอร์ น้ำ เครื่องปรับอากาศ และอุปกรณ์ไฟฟ้าอื่น ๆ ภายในสำนักงาน ส่งเสริมกิจกรรมของชุมชน จัดหาผลิตภัณฑ์และบริการที่มีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมน้อยที่สุด ด้วยการซื้อสินค้าในท้องถิ่นและตามฤดูกาล เพื่อลดความจำเป็นในการขนส่ง

4. การมีส่วนร่วมของโรงแรมเพื่อการพัฒนาชุมชนด้านเศรษฐกิจ หมายถึง การมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางเศรษฐกิจที่เป็นประโยชน์ต่อชุมชนที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ โดยผ่านการจ้างงาน การส่งเสริมธุรกิจขนาดเล็กในชุมชน สร้างทุนให้ชุมชน การจัดหาสินค้าและบริการ หรือเสริมสร้างความเป็นเจ้าของธุรกิจชุมชน ซึ่งกิจกรรมเหล่านี้จะช่วยให้ชุมชนได้รับประโยชน์ทางเศรษฐกิจ ช่วยปรับปรุงคุณภาพชีวิต เพิ่มรายได้ สร้างงาน ความมั่นคงและความปลอดภัยให้กับคนในท้องถิ่น ตลอดจนการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ การส่งเสริมให้ความรู้เพื่อเพิ่มมูลค่าทางการตลาด หรือการพัฒนากระบวนการผลิตให้กับผลิตภัณฑ์ท้องถิ่น ซึ่งประโยชน์ที่ชุมชนจะได้รับจากการมีส่วนร่วมของโรงแรมด้านเศรษฐกิจ อาทิ การสร้างงาน สนับสนุนอาชีพคนในชุมชน การได้รับความรู้เกี่ยวกับการเพิ่มมูลค่าทางการตลาด การออกแบบบรรจุภัณฑ์ การปรับปรุงคุณภาพสินค้า ผลิตภัณฑ์หัตถกรรม งานฝีมือต่าง ๆ ที่เป็นเอกลักษณ์ของชุมชน รวมถึงชุมชนมีพื้นที่จำหน่ายและกระจายสินค้า (Roseland, 2000) นอกจากนี้ผลการวิจัยของ Mrema (2015) พบว่า พนักงานโรงแรมในเขต Monduli ทางตอนเหนือของแทนซาเนีย ร้อยละ 80 เป็นคนท้องถิ่น ซึ่งโรงแรมเหล่านี้มีส่วนสำคัญในการดำเนินชีวิตของชุมชนในท้องถิ่น และ Aref & Ma'rof (2009) ระบุว่า การส่งเสริมการมีส่วนร่วมกับชุมชนด้วยการจ้างงานและรายได้จากการซื้อ ขายอาหารของท้องถิ่น เช่น การสร้างทุนให้ชุมชนที่มีรายได้น้อย การให้คำปรึกษาธุรกิจขนาดเล็ก การจัดตั้งสหกรณ์ การลงทุนในที่ดินของชุมชน หรือ การรับซื้อผลิตภัณฑ์ ผัก ผลไม้ที่ผลิตได้ในชุมชนเพื่อใช้เป็นวัตถุดิบในการประกอบอาหาร เครื่องดื่ม ตกแต่งสถานที่ หรือบริโภคภายในโรงแรม เป็นต้น

แนวทางการมีส่วนร่วมของโรงแรมในการพัฒนาเศรษฐกิจของชุมชน เกิดจากการสร้างความมั่นคงและยั่งยืนในการดำเนินธุรกิจ การใช้ระบบของโซ่อุปทานในหน่วยงาน คน เทคโนโลยี กิจกรรม ข้อมูลข่าวสารและทรัพยากรมาประยุกต์เข้าด้วยกัน เพื่อการเคลื่อนย้ายสินค้าหรือบริการไปยังลูกค้า จากผลการรายงานของ UNCTAD (2007) กล่าวว่า การที่โรงแรมซื้อผลิตภัณฑ์โดยตรงจากชาวบ้านถือเป็นการสร้างรายได้และช่วยพัฒนาชุมชน ผลการวิจัยของ Muganda et al. (2010) พบว่า การท่องเที่ยวมีส่วนสำคัญต่อการบรรเทาความยากจนในชุมชนท้องถิ่นโดยเฉพาะ เช่น 1) การพัฒนาด้านการคมนาคมและการขนส่ง 2) การสร้างรายได้และโอกาสในการจ้างงานคนในท้องถิ่น และ 3) การฝึกอบรมเป็นผู้ประกอบการหรือโอกาสในการประกอบธุรกิจ ตัวอย่างในประเทศไทย เช่น โรงแรมและรีสอร์ทในเครือแอคคอร์ ภาคใต้ (Accor Hotels, 2016) มีการจัดกิจกรรมโดยการนำผ้าปูที่นอนและผ้าขนหนูที่เหลือใช้จากโรงแรมและรีสอร์ทมาแปรสภาพเป็นผลิตภัณฑ์ต่างๆ อาทิ ถุงผ้า ผ้าคาดโต๊ะ กระเป๋าอเนกประสงค์ หรือผ้าเช็ดมือ ถือเป็นกิจกรรมที่ช่วยส่งเสริมการสร้างอาชีพและเพิ่มรายได้ให้กับคนในชุมชน เป็นการเพิ่มทักษะในสายงานอาชีพผ่านการเรียนรู้และประสบการณ์ ที่สำคัญยังเป็นการลดขยะ

จากการทบทวนวรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของโรงแรม เพื่อสังคมและการพัฒนาชุมชน สามารถสรุปได้ว่า การมีส่วนร่วมของโรงแรมก่อให้เกิดประโยชน์ในการพัฒนาชุมชนและสังคม อันเป็นผลดีทั้งต่อชุมชน สังคม ศิลปวัฒนธรรม สิ่งแวดล้อม และเศรษฐกิจของชุมชน เป็นการช่วยสนับสนุนและส่งเสริมให้รากฐานของชุมชนแข็งแรงยั่งยืน รวมถึงการสร้างคุณภาพชีวิตที่ดีแก่คนในชุมชน อาทิ การสร้างรายได้ สร้างอาชีพ และสาธารณูปโภคต่าง ๆ ตลอดจนการส่งเสริมศักยภาพให้กับพนักงานของโรงแรมให้มีคุณภาพชีวิตที่ดียิ่งขึ้น ผลดีในเชิงธุรกิจที่โรงแรมจะได้รับ เช่น การสร้างผลกำไร ความสัมพันธ์ที่ดีกับชุมชน ความไว้วางใจ ความน่าเชื่อถือจากลูกค้าและชุมชน เป็นต้น ผู้วิจัยตั้งคำถามการวิจัยดังนี้ 1) ระดับมาตรฐานของโรงแรม (ระดับดาว) ที่ต่างกันมีผลต่อการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของโรงแรมเพื่อสังคมและการพัฒนาชุมชน ด้วยเหตุผลที่ว่าโรงแรมแต่ละแห่งมีกระบวนการดำเนินธุรกิจที่มุ่งเน้นหรือให้ความสำคัญในประเด็นที่แตกต่างกัน ขึ้นอยู่กับระดับมาตรฐานของโรงแรมแต่ละแห่งที่จะมีข้อกำหนด นโยบาย แผนงาน หรือข้อปฏิบัติในการบริหารจัดการควบคุมคุณภาพการให้บริการ 2) จำนวนพนักงานของโรงแรมที่ต่างกันมีผลต่อการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของโรงแรมเพื่อสังคมและการพัฒนาชุมชน เนื่องจากพนักงานของโรงแรมเป็นกำลังพลที่สำคัญในการช่วยดำเนินกิจกรรมและมีส่วนร่วมในการดำเนินงานต่างๆ เพื่อให้กิจกรรมเหล่านั้นประสบผลสำเร็จ นอกจากนี้ปัจจัยอื่น ๆ เช่น จำนวนห้องพัก ทำเลที่ตั้ง ประเภทของโรงแรม เจ้าของโรงแรม หรือ จำนวนปีที่เปิดให้บริการอาจมีผลต่อการมีส่วนร่วมของโรงแรมด้วย

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ โดยการใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากโรงแรมที่เป็นสมาชิกของสมาคมโรงแรมไทย (Thai Hotels Association, 2017) จำนวน 800 แห่ง ประกอบด้วยโรงแรมที่มีระดับมาตรฐาน 1-5 ดาว และใช้ประชากรทั้งหมดเป็นกรอบตัวอย่าง โดยการส่งแบบสอบถามผ่านทางไปรษณีย์ไปยังผู้จัดการของโรงแรมที่เป็นสมาชิกสมาคมโรงแรมไทยและได้รับแบบสอบถามที่สมบูรณ์กลับคืน 221 ราย คิดเป็นอัตราการตอบกลับร้อยละ 27.63 อยู่ในระดับพอใช้ (Babbie, 2002) และเพียงพอสำหรับการวิเคราะห์ข้อมูล (Hair et al., 2010) ซึ่งเกณฑ์ในการกำหนดคะแนนสำหรับการวัดระดับความคิดเห็น และเกณฑ์ในการแปลความหมายการประเมินค่าของ Likert 5 ระดับ ดังนี้ คะแนน 1 ถึง 5 สำหรับคำถามแต่ละข้อว่ามีระดับการปฏิบัติในการมีส่วนร่วมมากหรือน้อย โดย 1 น้อยที่สุด ถึง 5 มากที่สุด รายละเอียดดังตารางที่ 1

เครื่องมือที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วย สถิติเชิงพรรณนา การทดสอบที (T-test) โดยสถิติเชิงพรรณนา ผู้วิจัยนำมาใช้เพื่อการอธิบายหรือบรรยายถึงคุณสมบัติหรือลักษณะของการแจกแจงข้อมูล ตัวแปรต่าง ๆ ตามปัจจัยด้านคุณลักษณะของกลุ่ม โดยกำหนดการวัดเป็นร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และการทดสอบสมมติฐานการวิจัยด้วยสถิติ t-test เพื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยระหว่างกลุ่มตัวอย่างสองกลุ่มที่เป็นอิสระจากกัน โดยการใช้โปรแกรมสำเร็จรูปสำหรับการวิจัยด้านสังคมศาสตร์

ตารางที่ 1 เกณฑ์การให้คะแนนและแปลระดับความสำคัญของการมีส่วนร่วมของโรงแรม

ระดับ	ค่าเฉลี่ย	ความหมาย
1	1.00-1.50	ระดับการมีส่วนร่วมน้อยที่สุด
2	1.51-2.50	ระดับการมีส่วนร่วมน้อย
3	2.51-3.50	ระดับการมีส่วนร่วมปานกลาง
4	3.51-4.50	ระดับการมีส่วนร่วมมาก
5	4.51-5.00	ระดับการมีส่วนร่วมมากที่สุด

การตรวจสอบคุณภาพของแบบสอบถามได้รับการตรวจสอบข้อบกพร่อง ความเหมาะสมของเนื้อหาจากผู้เชี่ยวชาญ นักวิชาการ และทดสอบหาความเชื่อมั่นด้วยสัมประสิทธิ์ Cronbach's alpha ได้ค่าเท่ากับ 0.962

ผลการวิจัย

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปได้จากโรงแรมที่เป็นสมาชิกสมาคมโรงแรมไทย จำนวน 221 ราย ได้นำเสนอในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 แสดงข้อมูลทั่วไปของโรงแรม จำนวน 221 ราย

ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม	ความถี่	ร้อยละ
ระดับมาตรฐานของโรงแรม		
ระดับ 1 ดาว	0	0
ระดับ 2 ดาว	2	0.9
ระดับ 3 ดาว	58	26.2
ระดับ 4 ดาว	102	46.2
ระดับ 5 ดาว	59	26.7
จำนวนห้องพัก		
น้อยกว่า 60 ห้อง	27	12.2
61-150 ห้อง	78	35.3
มากกว่า 150 ห้อง	116	52.5
สถานที่ตั้งของโรงแรม		
ภาคเหนือ	35	15.8
ภาคใต้	88	39.8
ภาคตะวันออก	21	9.5
ภาคตะวันตก	14	6.3
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	8	3.6
ภาคกลาง	55	24.9
ประเภทของโรงแรม		
โรงแรมอิสระ	141	63.8
โรงแรมในเครือข่าย	80	36.2

ตารางที่ 2 (ต่อ)

ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม	ความถี่	ร้อยละ
ความเป็นเจ้าของโรงแรม		
คนไทย	194	87.8
ชาวต่างชาติ	14	6.3
ร่วมทุนกับต่างชาติ	13	5.9
จำนวนพนักงานของโรงแรม		
น้อยกว่า 50 คน	26	11.8
51-200 คน	117	52.9
201-300 คน	38	17.2
มากกว่า 300 คน	40	18.1
จำนวนปีตั้งแต่เปิดให้บริการ		
น้อยกว่า 5 ปี	7	3.2
5-10 ปี	49	22.2
มากกว่า 10 ปี	165	74.7

2. ผลการทดสอบเชิงสถิติ พบว่า ระดับมาตรฐานของโรงแรม (ระดับดาว) และจำนวนพนักงานของโรงแรมมีผลต่อการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานภายในของโรงแรม ตามที่นำเสนอในตารางที่ 3

ตารางที่ 3 แสดงค่าเฉลี่ยของการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานภายในของโรงแรม

การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานภายในของโรงแรม	ระดับดาว		จำนวนพนักงาน	
	1-3	4-5	≤ 300	> 300
1. ให้ความสำคัญและมีนโยบาย แผนงานรับผิดชอบต่อสังคม	3.98 ³	4.35** ³	4.09 ³	4.55** ²
2. ร่วมกับพนักงาน ลูกค้าและคู่ค้าสร้างโครงการดีๆ เพื่อสังคม	3.63	4.23**	3.94	4.31**
3. เชื่อมโยงธุรกิจกับความรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม	3.80	4.31**	4.06	4.38** ³
4. ให้สวัสดิการและพัฒนาคุณภาพชีวิตของพนักงาน	3.88	4.16**	3.99	4.26**
5. สร้างขวัญกำลังใจแก่พนักงานที่ร่วมกิจกรรมเพื่อสังคม	3.85	4.15**	3.95	4.28**
6. ร่วมกับสถาบันการศึกษาโดยเปิดโอกาสให้ฝึกงาน	4.42 ¹	4.61 ¹	4.44 ¹	4.77** ¹
7. พนักงานมีความภาคภูมิใจและร่วมกิจกรรมเพื่อสังคม	4.03 ²	4.40** ²	4.16 ²	4.55** ²
8. ประชาสัมพันธ์กิจกรรมเพื่อสังคมและสิ่งแวดล้อมสม่ำเสมอ	3.73	4.18**	3.95	4.26**
รวม	3.92	4.30**	4.07	4.42**

หมายเหตุ: **ระดับนัยสำคัญที่ 0.01 *ระดับนัยสำคัญที่ 0.05 ของความแตกต่างระหว่างสองกลุ่ม

ตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 และข้อที่ 3 ผลการวิเคราะห์การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของโรงแรมเพื่อสังคมพบว่า โรงแรมที่มีระดับดาวสูง (4-5 ดาว) หรือโรงแรมที่มีพนักงานจำนวนมาก (>300) ให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานภายใน ค่าเฉลี่ยรวมทุกข้ออยู่ในระดับสูงกว่าโรงแรมที่มีระดับดาวน้อย (1-3 ดาว) หรือโรงแรมที่มีพนักงานจำนวนน้อย (≤ 300)

เมื่อพิจารณารายละเอียดเป็นรายข้อพบว่า โรงแรมมีกิจกรรมและมีส่วนร่วมภายในมากที่สุดคือ การมีส่วนร่วมกับสถาบันการศึกษา โดยเปิดโอกาสให้นักเรียน นักศึกษาได้ฝึกงานมากที่สุด รองลงมาได้แก่ พนักงานของโรงแรมมีความภาคภูมิใจและต้องการร่วมในกิจกรรมเพื่อสังคม และโรงแรมให้ความสำคัญและมีนโยบายหรือแผนงานด้านความรับผิดชอบต่อสังคม

3. ผลการทดสอบสมมติฐานการวิจัยเกี่ยวกับระดับมาตรฐานของโรงแรม (ระดับดาว) และจำนวนพนักงานของโรงแรมมีผลต่อการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนด้านสังคม-วัฒนธรรม ได้นำเสนอในตารางที่ 4

ตารางที่ 4 ค่าเฉลี่ยของการมีส่วนร่วมของโรงแรมเพื่อการพัฒนาชุมชนด้านสังคม-วัฒนธรรม

การมีส่วนร่วมของโรงแรมเพื่อการพัฒนาชุมชน ด้านสังคม-วัฒนธรรม	ระดับดาว		จำนวนพนักงาน	
	1-3	4-5	≤ 300	> 300
1. มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ สืบสานวัฒนธรรมพื้นบ้าน	3.40	3.67*	3.48	3.82**
2. การบริหารงานไม่ขัดแย้งกับประเพณี-วัฒนธรรมของชุมชน	2.83	4.58** ²	4.41 ²	4.68** ²
3. มีส่วนร่วมปรับสิ่งก่อสร้างให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อม	3.75	4.01*	3.84	4.13**
4. สนับสนุนการพัฒนาชุมชน เช่น วัด สถานพยาบาล สถานศึกษา	3.80 ³	4.20** ³	3.94 ³	4.37** ³
5. มีส่วนร่วมสร้างความเข้มแข็งและความปลอดภัยให้ชุมชน	3.83 ²	3.99	3.87	4.09*
6. ไม่สนับสนุนการใช้แรงงานที่ผิดกฎหมาย	4.33 ¹	4.64* ¹	4.45 ¹	4.76** ¹
รวม	3.90	4.18**	4.00	4.31**

หมายเหตุ: **ระดับนัยสำคัญที่ 0.01 *ระดับนัยสำคัญที่ 0.05 ของความแตกต่างระหว่างสองกลุ่ม

จากวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 และข้อที่ 3 ผลการวิจัยการมีส่วนร่วมกับชุมชนในการพัฒนาด้านสังคม-วัฒนธรรมพบว่า โรงแรมที่มีระดับดาวสูง (4-5 ดาว) หรือโรงแรมที่มีพนักงานจำนวนมาก (>300) ให้ความสำคัญ โดยมีค่าเฉลี่ยรวมทุกข้ออยู่ในระดับสูงกว่าโรงแรมที่มีระดับดาวน้อย (1-3 ดาว) หรือโรงแรมที่มีพนักงานจำนวนน้อย (≤ 300)

เมื่อพิจารณารายละเอียดเป็นรายข้อพบว่า โรงแรมมีกิจกรรมและมีส่วนร่วมกับชุมชนด้านสังคม-วัฒนธรรมมากที่สุดคือ การไม่สนับสนุนการใช้แรงงานที่ผิดกฎหมายมากที่สุด รองลงมาได้แก่ การบริหารงานของโรงแรมไม่ขัดแย้งกับประเพณีและวัฒนธรรมของชุมชน และโรงแรมสนับสนุนการพัฒนาชุมชน เช่น วัด สถานพยาบาล หรือ สถานศึกษา เป็นต้น

4. ผลการทดสอบสมมติฐานการวิจัยเกี่ยวกับระดับมาตรฐานของโรงแรม (ระดับดาว) และจำนวนพนักงานของโรงแรมมีผลต่อการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนด้านสิ่งแวดล้อม ได้นำเสนอในตารางที่ 5

ตารางที่ 5 ค่าเฉลี่ยของการมีส่วนร่วมของโรงแรมเพื่อการพัฒนาชุมชนด้านสิ่งแวดล้อม

การมีส่วนร่วมของโรงแรมเพื่อการพัฒนาชุมชน ด้านสิ่งแวดล้อม	ระดับดาว		จำนวนพนักงาน	
	1-3	4-5	≤ 300	> 300
1. มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์พลังงาน ทรัพยากร สิ่งแวดล้อม	3.90 ¹	4.44** ¹	4.12 ¹	4.62** ¹
2. ให้ความรู้วิธีการกำจัดขยะอันตรายที่ถูกต้อง	3.83 ²	4.19** ³	3.97 ²	4.31** ²
3. มีส่วนร่วมในการลดขยะหรือนำขยะกลับมาใช้ใหม่	3.73	4.15**	3.94 ³	4.21**
4. มีส่วนร่วมให้ความรู้และตระหนักถึงคุณค่าของทรัพยากร	3.72	4.20** ²	3.97 ²	4.26** ³
5. มีส่วนร่วมป้องกันสัตว์ป่า สัตว์สงวนมาเป็นสินค้าหรือบริโภค	3.73	4.16**	3.90	4.31** ²
6. มีส่วนร่วมป้องกันการผลิต ซื่อ ขยายสินค้าที่ทำลายธรรมชาติ	3.80 ³	4.07	3.87	4.23**
รวม	3.79	4.20**	3.96	4.32**

หมายเหตุ: **ระดับนัยสำคัญที่ 0.01 *ระดับนัยสำคัญที่ 0.05 ของความแตกต่างระหว่างสองกลุ่ม

ตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 และข้อที่ 3 ผลการวิเคราะห์การมีส่วนร่วมกับชุมชนในการพัฒนาด้านสิ่งแวดล้อม พบว่า โรงแรมที่มีระดับดาวสูง (4-5 ดาว) หรือโรงแรมที่มีพนักงานจำนวนมาก (>300) ให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนด้านสิ่งแวดล้อม โดยค่าเฉลี่ยรวมทุกข้ออยู่ในระดับสูงกว่าโรงแรมที่มีระดับดาวน้อย (1-3 ดาว) หรือโรงแรมที่มีพนักงานจำนวนน้อย (≤ 300)

เมื่อพิจารณารายละเอียดเป็นรายข้อพบว่า โรงแรมมีกิจกรรมและมีส่วนร่วมกับชุมชนด้านสิ่งแวดล้อมมากที่สุดคือ การมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์พลังงาน ทรัพยากร และการจัดการสิ่งแวดล้อม เช่น การปลูกและรักษาต้นไม้บริเวณชุมชน เป็นต้น รองลงมาได้แก่ โรงแรมมีส่วนร่วมกับชุมชนในการให้ความรู้และตระหนักถึงคุณค่าของทรัพยากรน้ำ เช่น การประหยัดน้ำ การนำน้ำซักผ้ามาลดต้นไม้ เป็นต้น และโรงแรมให้ความรู้วิธีการกำจัดขยะอันตราย/ขยะมีพิษที่ถูกต้อง

5. ผลการทดสอบสมมติฐานการวิจัยเกี่ยวกับระดับมาตรฐานของโรงแรม (ระดับดาว) และจำนวนพนักงานของโรงแรมมีผลต่อการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนด้านเศรษฐกิจ ได้นำเสนอในตารางที่ 6

ตารางที่ 6 ค่าเฉลี่ยของการมีส่วนร่วมของโรงแรมเพื่อการพัฒนาชุมชนด้านเศรษฐกิจ

การมีส่วนร่วมของโรงแรมเพื่อการพัฒนาชุมชน ด้านเศรษฐกิจ	ระดับดาว		จำนวนพนักงาน	
	1-3	4-5	≤ 300	> 300
1. โรงแรมมีส่วนร่วมสร้างงาน สนับสนุนการอาชีพ	4.00 ¹	4.40** ¹	4.12 ¹	4.62** ¹
2. มีส่วนร่วมจัดหา ปรับปรุงพื้นที่จำหน่ายผลิตภัณฑ์ชุมชน	3.32	3.56	3.36	3.73**
3. ให้ความรู้เพิ่มมูลค่าทางการตลาดผลิตภัณฑ์ท้องถิ่น	3.15	3.37	3.17	3.56**
4. มีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนในรูปแบบต่างๆ	3.08	3.26	3.07	3.47**

ตารางที่ 6 (ต่อ)

การมีส่วนร่วมของโรงแรมเพื่อการพัฒนาชุมชน ด้านเศรษฐกิจ	ระดับดาว		จำนวนพนักงาน	
	1-3	4-5	≤ 300	> 300
5. สนับสนุนรับซื้อผลิตภัณฑ์ ในชุมชน เพื่อใช้เป็นวัตถุดิบ	3.53 ²	3.90** ²	3.71 ²	3.97* ²
6. สนับสนุนเงินทุนหรืออุปกรณ์ในกิจกรรมของชุมชน	3.48 ³	3.71 ³	3.48 ³	3.95** ³
รวม	3.43	3.70**	3.49	3.88**

หมายเหตุ: **ระดับนัยสำคัญที่ 0.01 *ระดับนัยสำคัญที่ 0.05 ของความแตกต่างระหว่างสองกลุ่ม

ตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 ผลการวิเคราะห์การมีส่วนร่วมกับชุมชนในการพัฒนาด้านเศรษฐกิจพบว่า โรงแรมที่มีระดับดาวสูง (4-5 ดาว) หรือโรงแรมที่มีพนักงานจำนวนมาก (>300) ให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนด้านเศรษฐกิจ ค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับสูงกว่าโรงแรมระดับดาวน้อย (1-3 ดาว) หรือโรงแรมที่มีพนักงานจำนวนน้อย (≤ 300) นอกจากนี้ยังพบว่าระดับมาตรฐานและจำนวนพนักงานของโรงแรมไม่มีผลต่อลำดับคะแนนเฉลี่ยของกิจกรรมการมีส่วนร่วมด้านพัฒนาเศรษฐกิจ

เมื่อพิจารณารายละเอียดเป็นรายข้อพบว่า โรงแรมมีกิจกรรมและมีส่วนร่วมกับชุมชนด้านเศรษฐกิจมากที่สุดคือ การมีส่วนร่วมในการสร้างงาน สนับสนุนการอาชีพ เช่น การจ้างคนในชุมชนเข้าทำงาน รองลงมา ได้แก่ โรงแรมมีส่วนร่วมในการสนับสนุนชุมชนในการรับซื้อผลิตภัณฑ์ ผัก ผลไม้ที่ผลิตได้ในชุมชน เพื่อใช้เป็นวัตถุดิบ เช่น การปรุงอาหาร เครื่องดื่ม หรือการตกแต่งสถานที่ และโรงแรมมีส่วนร่วมในการสนับสนุนเงินทุนหรืออุปกรณ์ในการดำเนินกิจกรรมต่างๆ ของชุมชน

นอกจากนี้ผลการวิจัยข้างต้นยังแสดงให้เห็นว่าระดับการมีส่วนร่วมของโรงแรมด้านเศรษฐกิจมีคะแนนต่ำกว่าอย่างชัดเจนเมื่อเทียบกับการมีส่วนร่วมภายในและการมีส่วนร่วมกับชุมชนด้านสังคม-วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อม ไม่ว่าในมิติของมาตรฐานโรงแรม (ระดับดาว) หรือจำนวนพนักงาน

อภิปรายผล

จุดมุ่งหมายของบทความนี้เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของโรงแรมเพื่อสังคมและการพัฒนาชุมชน โดยการดำเนินงานผ่านนโยบายและกิจกรรมต่าง ๆ ที่กล่าวแล้ว ข้อมูลที่ได้จากผลการวิจัยสามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการสร้างความเข้าใจ และสนับสนุนการวิจัยในทิศทางใหม่ด้วยการสร้างความร่วมมือระหว่างโรงแรมและชุมชน รวมถึงเป็นแนวทางเพื่อให้โรงแรมเกิดความสนใจในการพัฒนาชุมชนมากยิ่งขึ้น โดยข้อมูลจากการสำรวจโดยแบบสอบถามโรงแรมในประเทศไทย 221 ราย สามารถสรุปได้ดังนี้

1. โรงแรมที่มีระดับดาวสูง (4-5 ดาว) มีกิจกรรมและมีส่วนร่วมภายในและการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนในระดับสูงกว่าโรงแรมที่มีระดับดาวน้อย (1-3 ดาว) จากผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่า กระบวนการบริหารจัดการของโรงแรมแต่ละแห่งให้ความสำคัญในประเด็นที่แตกต่างกันขึ้นอยู่กับระดับมาตรฐานของโรงแรม (ระดับดาว) โดยรูปแบบกิจกรรมความรับผิดชอบต่อสังคมสามารถนำไปเชื่อมโยงกระบวนการปฏิบัติงานภายในองค์กร เพื่อให้เกิดประโยชน์ทั้งต่อชุมชน สังคม และโรงแรมด้วย สอดคล้องกับผลการวิจัยของซานิตย์ หนูนิล วิโรจน์ เกษภูาลักษณ์ และจันทนา แสนสุข. (2559) ที่พบว่า องค์ประกอบของความรับผิดชอบต่อสังคมเชิงกลยุทธ์ของโรงแรมในประเทศไทย ประกอบด้วย การดำเนินงานเชิงนโยบาย มุ่งเน้นเป้าหมายในระยะยาว โดยมีการเชื่อมโยงกันระหว่างกระบวนการทางธุรกิจกับการดำเนินงานด้านความรับผิดชอบต่อสังคม และเน้นการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้เสียกลุ่มต่าง ๆ

2. จำนวนพนักงานของโรงแรมที่ต่างกันมีผลต่อการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานภายในของโรงแรม และการพัฒนาชุมชน โดยผลการวิจัยพบว่า โรงแรมที่มีพนักงานจำนวนมาก (>300) มีส่วนร่วมภายในและมี ส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนสูงกว่าโรงแรมที่มีพนักงานจำนวนน้อย (≤ 300) จากผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่า ขนาดของโรงแรม ความพร้อม และจำนวนพนักงาน มีส่วนสำคัญในการดำเนินกิจกรรมเพื่อสังคมและการพัฒนาชุมชน เนื่องจากพนักงานถือเป็นกำลังที่สำคัญในการส่งเสริมการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงแรม เพื่อให้กิจกรรมเหล่านั้นประสบผลสำเร็จ ด้วยเหตุนี้โรงแรมที่มีพนักงานจำนวนที่มากกว่า มีโอกาสกระจายกำลังคนในการมีส่วนร่วมดำเนินกิจกรรมที่ได้ประโยชน์สูงขึ้นทั้งของโรงแรมและชุมชน สอดคล้องกับผลการวิจัยของ Abdel-Maksoud, Kamel, Elbanna (2016) ซึ่งพบว่า ขนาดของโรงแรมมีอิทธิพลต่อการใช้ระบบควบคุมนิเวศ โดยโรงแรมขนาดใหญ่สามารถเป็นผู้นำและมีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมการประหยัดพลังงาน การรีไซเคิล การนำทรัพยากรกลับมาใช้ซ้ำ ส่งเสริมการตลาดด้านสิ่งแวดล้อม ซึ่งจะช่วยให้โรงแรมสามารถประหยัดค่าใช้จ่ายได้ และ Mensah (2006) ศึกษาเกี่ยวกับนโยบายด้านสิ่งแวดล้อมของโรงแรมในเขต Greater Accra ประเทศกานา พบว่า โรงแรมขนาดใหญ่ (ระดับ 3-5 ดาว) มีแนวทางการปฏิบัติที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมอยู่ในระดับแนวหน้า ซึ่งนโยบายด้านสิ่งแวดล้อมดังกล่าวยังมุ่งเน้นการดำเนินงานเพื่อสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัย สะอาด และการมีสุขภาพที่ดี และผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่าโรงแรมขนาดใหญ่จะมีโอกาสในการบริหารจัดการด้านสิ่งแวดล้อมที่มากขึ้น

3. ระดับการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของโรงแรมในกิจกรรมทางสังคมและสิ่งแวดล้อมมากกว่ากิจกรรมทางด้านเศรษฐกิจ เป็นไปได้ว่า การมีส่วนร่วมในการพัฒนาด้านเศรษฐกิจเป็นเรื่องยากที่จะสำเร็จได้ ระยะเวลาที่สั้นและยั่งยืน เพราะต้องใช้ความพยายามและทรัพยากรทางการเงินจำนวนมาก เพื่อให้ประสบความสำเร็จ ด้วยเหตุนี้แนวทางการส่งเสริมด้านเศรษฐกิจของชุมชน ควรนำหลักแนวคิดการกระจายรายได้สู่ชุมชนมาประยุกต์ใช้กับการดำเนินธุรกิจ อีกทั้งเชื่อมโยงกระบวนการสร้างคุณค่าร่วมกัน (CSV) ระหว่างโรงแรมกับชุมชน เพื่อสร้างความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจและนำไปสู่ความยั่งยืนของชุมชน สอดคล้องกับผลการวิจัยของ Roseland (2000) ที่ชี้ให้เห็นว่าการมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางเศรษฐกิจที่เป็นประโยชน์ต่อชุมชนที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ โดยผ่านการจ้างงาน การส่งเสริมธุรกิจขนาดเล็กในชุมชน สร้างทุนให้ชุมชน การจัดหาสินค้าและบริการ หรือเสริมสร้างความเป็นเจ้าของธุรกิจในชุมชน ซึ่งกิจกรรมเหล่านี้จะช่วยให้ชุมชนได้รับประโยชน์ทางเศรษฐกิจ ช่วยปรับปรุงคุณภาพชีวิต เพิ่มรายได้ สร้างงาน ความมั่นคงและความปลอดภัยให้กับคนในชุมชน

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยที่ได้ในครั้งนี้สามารถนำไปใช้ประโยชน์ตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยสามารถระบุได้ดังนี้

1. ประโยชน์ในทางวิชาการ คือ นักวิชาการ นักวิจัย สามารถนำผลที่ได้จากวิจัยไปเป็นแนวทางในการปฏิบัติเพื่อช่วยชี้แนะให้โรงแรมให้ความสนใจในการพัฒนาชุมชนมากยิ่งขึ้น และเพื่อขยายขอบเขตการวิจัยให้กว้างขวาง ลึกซึ้งต่อไป

2. ประโยชน์ในทางการนำผลการวิจัยไปใช้ คือโรงแรมอาจเพิ่มขีดความสามารถในการมีส่วนร่วมในกิจกรรมภายในของโรงแรมเพื่อสังคมและกิจการการพัฒนาชุมชน อาทิ 1) การร่วมมือกับโรงแรมอื่นหรือธุรกิจชุมชน 2) เพิ่มกำลังคนและพัฒนาโดยร่วมมือกับสถาบันการศึกษา จัดทำโครงการอาสาสมัครและการฝึกอบรม 3) ดึงภาครัฐหรือองค์การบริหารท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วม และ 4) การมีส่วนร่วมจากชุมชนโดยมีการบริหารจัดการโครงการที่ดีและมีประสิทธิภาพ เป็นต้น นอกจากนี้ผู้บริหารของโรงแรม นักธุรกิจ หรือผู้ที่สนใจสามารถนำผลที่ได้จากวิจัยไปเป็นแนวทางในการดำเนินธุรกิจอยู่บนพื้นฐานความรับผิดชอบต่อสังคม และ

ก่อให้เกิดประโยชน์ทั้งแก่องค์กรและชุมชนในแง่มุมต่าง ๆ และเป็นต้นแบบให้กับธุรกิจโรงแรมอื่นที่สนใจ เพื่อกระตุ้นให้เกิดการตระหนักถึงความรับผิดชอบต่อสิ่งที่นำไปสู่การดำเนินธุรกิจเพื่อการพัฒนาชุมชน สังคม สิ่งแวดล้อม และเศรษฐกิจต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- ชุติมา วุ่นเจริญ. (2556). ความรับผิดชอบต่อสังคมกับธุรกิจโรงแรม. *วารสารวิทยาการจัดการ*, 30(1), 143-158.
- ธินิกานต์ สังข์สุวรรณ. (2018). กิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ที่เกาะเสม็ด. *วารสารวิทยาลัยดุสิตธานี ปีที่ 12 ฉบับพิเศษ เดือนพฤษภาคม 2561*. 356-367.
- ระชานนท์ ทวีผล. (2558). การให้ความหมายและรูปแบบกิจกรรมความรับผิดชอบต่อสังคมของโรงแรมในเขตอำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์. *วารสารการจัดการธุรกิจ คณะการจัดการและการท่องเที่ยว มหาวิทยาลัยบูรพา*, 4(1), 24-37.
- सानิตย์ หนูนิล, วิโรจน์ เจษฎาลักษณ์ และจันทนา แสนสุข. (2559). องค์ประกอบและรูปแบบของความรับผิดชอบต่อสังคมเชิงกลยุทธ์ธุรกิจโรงแรมในประเทศไทย. *วารสารวิชาการสมาคมสถาบันอุดมศึกษา เอกแห่งประเทศไทยในพระราชูปถัมภ์สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมมหาราชวัง*, 22(2), 69-78.
- หงสกุล เมสนุกุล. (2555). แนวทางการจัดการสิ่งแวดล้อมของธุรกิจที่พักตามมาตรฐานโรงแรมไปไม้สีเขียวของ Six Senses Hideaway เกาะยาวน้อย จังหวัดภูเก็ต. *การประชุมวิชาการแห่งชาติ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน ครั้งที่ 9*, 686-697.
- Abdel-Maksoud, A., Kamel, H., & Elbanna, S. (2016). *Investigating relationships between stakeholders' pressure, eco-control systems and hotel performance*. *International Journal of Hospitality Management*, 59, 95-104.
- Accor Hotels. 2016. *Planet 21*. Retrieved May 1, 2016, from <http://www.accorhotels.com/gb/sustainabledevelopment/index.shtml>.
- Amari Hotels Resort and Spa. (2018). *Social responsibility*. Retrieved July 8, 2018, from <https://www.amari.com/social-responsibility/>
- Aref, F., & Ma'rof, R. (2009). "Assessing the level of community participation as a component of community capacity building for tourism development". *Euro. J. Soc. Sci.* 8(1), 68-75.
- Babbie, E. (2002). *The basics of social research*. Belmont, CA.: Wadsworth.
- Barnard, C. I. (1968). *The functions of the executive* (Vol. 11): Harvard university press.
- Brundtland Commission. (1987). World commission on environment and development. *Our common future*. Retrieved May 1, 2016, from <https://public.wsu.edu/~susdev/WCED87.html>.
- Dusit Hotels and Resort. (2018). *Corporate social responsibility*. Retrieved June 11, 2018, from <https://www.dusit.com/th/csr/online>.

- Thai Hotels Association. (2017). Member list. Retrieved March 27, 2017, from <http://www.thaihotels.org/16750708/memberlist>
- The Legacy River Kwai Resort. (2018). *Corporate social responsibility*. Retrieved October 3, 2018, from <http://thelegacyresort.takraonline.com/Blog/newsletter-categorylist.aspxonline>
- Thotongkam, W., & Vachajitpan, P. (2018). Involvement in community development of hotels in Thailand. *Proceeding of 7th International Conference on Advancement of Development Administration 2018 Social Sciences and Interdisciplinary Studies (The 7th ICADA 2018-SSIS)*. National Institute of Development Administration (NIDA), Bangkok, Thailand, May 2018. 22.
- UNCTAD (2007). *FDI in tourism: the development dimension, UNCTAD current studies on FDI and development No.4*, New York and Geneva, United Nations
- Xu, X., & Gursoy, D. (2015). Influence of sustainable hospitality supply chain management on customers' attitudes and behaviors. *International journal of hospitality management*, 49, 105-116.

Translated Thai References

- Mesnukul, H., (2012). Environmental Management of Accommodation Business Based on GreenLeaf Standards: *Six Senses Hideaway, Yao Noi, Phuket. 9th National Conference Kasetsart University Kamphaeng Saen Campus*, 686-697. (in Thai)
- Noonin, S., Jadesadalug, V., & Sansook, J. (2016). Component and pattern of strategic corporatesocial responsibility: hotel business in Thailand. *Journal of Business Administration theAssociation of Private Higher Education Institutions of Thailand*. 22 (2), 69-78. (in Thai)
- Sungsuwan, T. (2018). Creative tourism activities at Koh Samed Island. *Dusit Thani CollegeJournal*. 12, Special Issue May 2018. 356-367. (in Thai)
- Thaweephon, R. (2015). The meaning and pattern corporate social responsibility activities of the hotels at Hua Hin, Prachuap Khiri Khan, Thailand. *Burapha Journal of Business Management, Faculty of Management and Tourism, Burapha University*. 4 (1), 24-37. (in Thai)
- Wuncharoen, C. (2013). Corporate Social Responsibility in Hotels business. *Journal of Management Sciences*. 30(1),143-158. (in Thai)